

כהן גדול פרק שני סנהדרין

י.מ.

עין משפט
גד מצוה

יב א מיי פ"ו מהלכות יבוס הלכה יא:
 ב ג מיי שם הל' י [טושי"ע אה"ע ס' קעד סעי' 6]:
 בא ד ה מיי פ"ה מהל' כלי המקדש הל' ד (ופ"ו מהל' אצל הל' ו):
 בב ו מיי פ"ד מהל' כלי המקדש הל' ט:
 בג ז מיי פ"ג מהלכות אצל הלכה 6:
 בד ח מיי שם הל' ב:
 בה ט מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הל' ח סגנ לאין קבו טושי"ע אה"ע ס' כד סעיף יד:
 בו י מיי שם פ"ב הלכה יד סגנ טושי"ע שם סעיף יג:
 בז כ מיי פ"ג מהל' אצל הלכה 6:
 בח ל מיי שם הלכה ו ו פ"ה מהל' כלי המקדש הל' ד:
 בבט מ מיי פ"ב מהל' סנהדרין הלכה ה ו פ"ג מהל' מלבי"ם ז:
 ג [מיי פ"ו מהל' מקי ממון הלכה ו]:

ואין עשה. יצמה יבא עליה (דברים כה): **ציאה ראשונה**. דייצוס מקיימת מצות עשה ציאה שניה לכו מצות יצוס הוא: **ומן המקדש לא יבא**. צכהן גדול אונן כתיב (ויקרא כה) דהא כתיב לעיל מיניה לצביו ולצמו לא יעמא: **מקדושתו לא יבא**. כלומר יעשה חזוק לדבריו שלא יגרסו ללאת מקדושה וליעמא: **מרריה**. מרירות לצו: **משוח שעבר**. כגון שארע צו פסול צכהן גדול ומינו אחר תחתיו וכשעבר פסולו של ראשון חוזר לעבודתו ושני קרא ליה משוח שעבר: **חלשה דעתיה**. דכהן גדול: **חדי בי**. שמח בצבלי: **ש"מ**. מדקתני סגן מיכן והעם מיכן וכחן צבמלע היינו סגן היינו ממונה דמתני' (ט) דקתני הממונה ממלעו לכהן ונותנו ציוו לצין העם: **אבלים לשמאל המנחמים**. מדקתני ואבל וכל העם משמאלו והרי הוא היה מן המנחמין וקתני אבלים לשמאלו: **וש"מ**. כן מנהג תנחומין (ו) שורה שיהו אבלים עומדין צמקומן וכל העם עוצרין איש איש כשמיגיע אלל האצל מנחמו ועובר מדקתני כשהוא עובר לנחס וגבי מתנחס קתני כשהוא עומד צשורה להתנחס: **וצנה אחריה**. צנה הקטן לא יהלך אחריה אלל לפניה: **משוח מעשה שהיה**. שגבוה פריצים מאחריה ונתגוהו צצית וכשחורה ולא ראתהו התחילה לוועקת וצוכה צא אחד מהם ואמר צואי וארלנו לין וכנסה אחריו ועינו אותה: **מספרות**. זו עס וז: **משוח ייחוד**. שמא לין אדם שס ואס לא ישמע קול אדם יכנס ויתייחד שס ותנן (קידושין דף פ:) לא יתייחד אדם עס צ' נשים. וצצית הכסא שצצדות קמיירי שהיה צית הכסא שלהס צצדה חוץ לעיר והכל יפניס שס: **צין שאבלים עומדין שס כו'**. וכך הורה לי שאין שינוי מנהג צצד צין שהיו אבלים עומדין צין אבלים עוצרין אין כלן קלקול: **והוא אומר סתנחמו**. צרייתא היא: **נחשא קא רמי**. סימן הוא מטיל להס להרע שיטנורכו לנחומים צתמיה: **סנו עיניס**. לדונו צדין ולא תחניפו ולא תשאו פניו: **ויעידו צך**. שעצדן הרג את הנפש דעצדו כחמורו והפסד ממון הוא לו לפיכך צריך לדונו צפניו: נפנה

תורה אור השלם

1. וכן המקדש לא יבא ולא יחלל את מקדש אלקהו כי גור שפון משחת אלקהו עליו אני י? ויקרא בא יב 2. בית דוד בה אמר י? דינו לבקר משפט ודצילו גוול מיד עושק פן תצא כאש תהתי ובערה ואין מכבה מפני רע מעלליכם:
3. דרמיו בא יב התקוששו וקושו הגוי לא נבסו: צפניה ב א 4. ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והעד בבבלי ואל ישמרו והמית איש או אשה השור יקבל וגב בעליו ידמת: שמת כא כט 5. ועמוד שני האנשים אשר להם הריב לפני י? לפני הכהנים והשפטים אשר ידיו בימים ההם: דברים יט יז

גליון הש"ס

גמ' דרביב בית דוד. עין צשער המלך פ"ה מהל' יס"ט היה שניה צברי הסיטה מקומלת מה שצצ צה בשס חוספת הלא"ש:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואסור לקיימה צציה שניה: (ב) שם א"ה מביתו נמי לא. ג"כ כ"יל להגיה: (א) רש"י ד"ה וש"מ וכו' בשורה שיהו: (ד) ה"ס ד"ה ושמע וכו' ואבלים וכל העם משמאלו אלמא: (ה) ד"ה יבא וכו' שגא"כ ס:

מוסף רש"י

יבא עשה. דיצמה יבא עליה (יבמות ב.) גזירה ביאה ראשונה. דמקיים צה עשה ומלי למדתי. אטו ביאה שניה. ללא מלי למדתי. דהא חייקיס צה עשה (שם כ.). התקוששו. לשון יוקע. אדם המשוח עצמו וישר דרכו (צפניה ב א): הוה קט מדין עינין תחלה. כמו (שמות ח) לקושש קט. כלומר קשוט עמלן (ושב"ט ב"ב ט.).

היינו סגן היינו ממונה. וליכא למימר דהיינו משוח שעבר דפשיטא ללא מיקרי ממונה והר"ר יעקב צר' יהולדק פירש דמשמע ממתני' גס כשהוא מתנחס מאחריס דממונה ממלעו ומוסיף הוא כל העס אומר לו וכו' (ט) וצברי' וקאמר משוח שעבר לא אתי גציה: **ושמוע מינה אב"ר**ים משמאל וכו'. פירוש דתנן ממלעו ציוו לצין העס (י) צצרייתא קתני ראש צית האצ ואבלים (ו) משמאלו וכל העס אלמא שיהו העס ראשונים משמאלו ואס כן האבלים היו משמאל העס: **אב"ר** מ"ב בית דוד הן ודנין אותו. וא"ת וכי איך יכול לדון והא אמרינן לעיל אין מושיצין מלך צסנהדרין משוח דכתיב לא תענה על ריב וי"ל דהכא מייירי דוקא לדון דיני ממונות ללא איכפת לן אס לא יוכלו לענות אחריו כדלמרי' (לקמן צצ): דיני ממונות מתחילין מן הגדול ומינה קשה דלפילו דיני נפשות נמי אשכחן כדכתיב (ש"ס כה) ויגורו [גס] דוד [את] חרצו דהא לקמן (דף לו:) ילפינן מיניה דיני נפשות מתחילין מן הצד וכיון שהיה חושב דוד עצמו למלך היאך היה דן עמהס וי"ל כיון שהיה אותו הדין לצדוד על שמרד נצל צו לא היה לו צושת אס ידברו האחרים לפניו צצל צשאר מלכי צית דוד ודאי אין דנין דיני נפשות כדפרישתי: **יבא** המלך עמוד ע"ל רג"ך ויעידו בך. ואס תאמר והא לאמרינן הסס אפי' ת"ח א"ש לעמוד משוח דהאי עשה והאי עשה ועשה דכדוד תורה עדיף כדלמרי צפיק שצועת העדות (דף ל:) ושס וכיון דכסח אינו צריך לעמוד א"ש מלך דטפי עדיף מלך מת"ח כדקאמר לקמן דלפי' למי' הרב שמחל על צדודו כדודו מחול מלך שמחל על צדודו אין צדודו מחול שגאמר שוס ששים עליך מלך וכו' וי"ל דודאי עשה דכדוד תורה עדיף וא"כ אעפ"י שאין ת"ח היה צריך לעמוד ינאי היה צריך לעמוד והאי דת"ח יכול למחול על צדודו משא"כ מלך הוא משוח קרא דקאמר שוס וגו' שמהא צימתו עליך כי צדודו צא לו משוח דמצות המקוס כך הוא ואין יכול להפקיע מצות המקוס אצל ת"ח תורתו דלינה ויכול למחול היטב על צדודו דשלו היא כדלמרי' צמס' ע"ז (דף טו.) צתחלה נקראת על שמו של הקצ"ה ולצסוק נקראת על שמו שגאמר (ה) אס צתורת ה' חפצו וצתורתו יהגה יומס ולינה: **יבא** המלך עמוד ע"ל רג"ך וכו'. והא דלמרינן פרק שצועת העדות (דף ל.) ושס ששס רלו להושיצ שניהס מושיצין דאינו אסור אלל אחד עומד ואחד יושב ואס כן לא היה המלך צריך לעמוד וצלצד שיצב אותו

ואין עשה. יצמה יבא עליה (דברים כה): **ציאה ראשונה**. דייצוס מקיימת מצות עשה ציאה שניה לכו מצות יצוס הוא: **ומן המקדש לא יבא**. צכהן גדול אונן כתיב (ויקרא כה) דהא כתיב לעיל מיניה לצביו ולצמו לא יעמא: **מקדושתו לא יבא**. כלומר יעשה חזוק לדבריו שלא יגרסו ללאת מקדושה וליעמא: **מרריה**. מרירות לצו: **משוח שעבר**. כגון שארע צו פסול צכהן גדול ומינו אחר תחתיו וכשעבר פסולו של ראשון חוזר לעבודתו ושני קרא ליה משוח שעבר: **חלשה דעתיה**. דכהן גדול: **חדי בי**. שמח בצבלי: **ש"מ**. מדקתני סגן מיכן והעם מיכן וכחן צבמלע היינו סגן היינו ממונה דמתני' (ט) דקתני הממונה ממלעו לכהן ונותנו ציוו לצין העם: **אבלים לשמאל המנחמים**. מדקתני ואבל וכל העם משמאלו והרי הוא היה מן המנחמין וקתני אבלים לשמאלו: **וש"מ**. כן מנהג תנחומין (ו) שורה שיהו אבלים עומדין צמקומן וכל העם עוצרין איש איש כשמיגיע אלל האצל מנחמו ועובר מדקתני כשהוא עובר לנחס וגבי מתנחס קתני כשהוא עומד צשורה להתנחס: **וצנה אחריה**. צנה הקטן לא יהלך אחריה אלל לפניה: **משוח מעשה שהיה**. שגבוה פריצים מאחריה ונתגוהו צצית וכשחורה ולא ראתהו התחילה לוועקת וצוכה צא אחד מהם ואמר צואי וארלנו לין וכנסה אחריו ועינו אותה: **מספרות**. זו עס וז: **משוח ייחוד**. שמא לין אדם שס ואס לא ישמע קול אדם יכנס ויתייחד שס ותנן (קידושין דף פ:) לא יתייחד אדם עס צ' נשים. וצצית הכסא שצצדות קמיירי שהיה צית הכסא שלהס צצדה חוץ לעיר והכל יפניס שס: **צין שאבלים עומדין שס כו'**. וכך הורה לי שאין שינוי מנהג צצד צין שהיו אבלים עומדין צין אבלים עוצרין אין כלן קלקול: **והוא אומר סתנחמו**. צרייתא היא: **נחשא קא רמי**. סימן הוא מטיל להס להרע שיטנורכו לנחומים צתמיה: **סנו עיניס**. לדונו צדין ולא תחניפו ולא תשאו פניו: **ויעידו צך**. שעצדן הרג את הנפש דעצדו כחמורו והפסד ממון הוא לו לפיכך צריך לדונו צפניו: נפנה

עלמין דהוצל ואמר לי יאין שורה פחותה מעשרה בני אדם (ואין אבלים מן המנין בין שאבלים עומדין וכל העם עוצרין בין שאבלים עוצרין וכל העם עומדין: כשהוא מתנחס כו'): איבעיא להו כי מנחס הוא אחריני היכי אמר להו ת"ש והוא אומר תתנחמו היכי דמי אילימא כי מנחמו אחריני לדרידיה אמר להו איהו תתנחמו נחשא קא רמי להו אלא לבי מנחס לאחריני אמר להו תתנחמו ש"מ: מלך לא דן כו': אמר רב יוסף לא שנו אלא מלכי ישראל (אבל מלכי בית דוד הן ודנין אותן) דכתיב בית דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט ואי לא דיינינן ליה אינהו היכי דייני והכתיב (התקוששו וקושו ואמר ר"ל) קשט עצמך ואחר כך קשט אחרים אלא מלכי ישראל מ"ט לא משוח מעשה שהיה דעבדיה דינאי מלכא קמל נפשא אמר להו שמעון בן שטח לחכמים תנו עיניכם בו ונדרוננו שלחו ליה עבדך קמל נפשא שדריה להו שלחו ל' תא אנת נמי להכא (והועד בבבלי) אמרה תורה יבא בעל השור ויעמוד על שורו ויתבי א"ל שמעון בן שטח ינאי המלך עמוד על רגליך ויעידו כך ולא לפנינו אתה עומד אלא לפני מי שאמר והיה העולם אתה עומד שנאמר (ועמדו שני האנשים אשר להם הריב וגו') אמר לו לא כשתאמר אתה אלא כמה שיאמרו חבריך נפנה